

Beleidsregel beoordelingskader ontheffing aardkundige monumenten

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 27 oktober 2015, nr. 682598/682598 tot vaststelling van de Beleidsregel omtrent het beoordelingskader bij de behandeling van een ontheffingaanvraag voor verboden handelingen die aardkundige monumenten kunnen aantasten op grond van de Provinciale Milieuverordening Noord-Holland (hierna: PMV)

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

gelet op artikel 4:81 en artikel 6.3 van de Provinciale Milieuverordening Noord-Holland;

Besluiten:

vast te stellen:

Beleidsregel beoordelingskader ontheffing aardkundige monumenten

Artikel 1

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

- a. *vrijgestelde handeling*: een handeling die op grond van artikel 6.4 van de PMV is vrijgesteld van het verbod als bedoeld in artikel 6.3 lid 1 van de PMV;
- b. *Meldingsplichtige handeling*: dit betreft een handeling waarvoor op grond van artikel 6.5 van de PMV kan worden volstaan met een melding mits deze binnen 4 weken vóór aanvang van de handelingen wordt ingediend bij Gedeputeerde Staten.
- c. *verboden handeling*: een handeling die op grond van artikel 6.3 van de PMV niet is toegestaan, en alleen bij minimale aantasting van een Aardkundig Monument of zwaarwegende maatschappelijke belangen voor ontheffing in aanmerking komt;
- d. *minimale aantasting*: een aantasting van een Aardkundig Monument door een handeling die beperkt is tot de bovenste 1.0 m onder het oorspronkelijk maaiveld – bij hoofdgroep ‘Veen’ is dat tot de bovenste 0.5 m onder het maaiveld – van het bodemprofiel.
- e. *Zware aantasting*: een onomkeerbare aantasting van een Aardkundig Monument door het omwoelen van het bodemprofiel – dieper dan 1,0 m onder het maaiveld, en dieper dan 0,5 m onder het maaiveld bij een veenprofiel – en het doen verdwijnen van morfologische kenmerken (reliëf) van het aardkundig monument;
- f. *Bodemprofiel*: een verticale doorsnede van de bodem waarin de opeenvolging van de verschillende bodemlagen wordt getoond;
- g. *Reliëf*: hoogteverschillen in het landschap;
- h. *Maaiveld*: de bovenkant van het aardoppervlak ter plaatse van de handeling;
- i. *Ondergrond*: het deel van het bodemprofiel waar bodemvorming heeft plaatsgevonden;
- j. *Bodemvorming*: verandering van moedermateriaal onder invloed van uitwendige factoren (o.a. klimaat), waarbij bodemlagen ontstaan.
- k. *Veenbodemprofiel*: opeenstapeling van verschillende veenlagen.
- l. *Toplaag*: dat deel van het bodemprofiel waar geen of nauwelijks bodemvorming heeft plaatsgevonden;
- m. *Ontheffing*: een ontheffing op grond van artikel 6.3 derde of vierde lid van de PMV

Artikel 2

Gedeputeerde Staten hanteren bij de behandeling van een aanvraag om ontheffing het beoordelingskader en stappenschema die als bijlage 1 en 2 bij dit besluit zijn opgenomen.

Artikel 3

1. Een aanvraag om ontheffing wordt ingediend met het formulier dat als bijlage 3 bij dit besluit is opgenomen.
2. Een melding wordt ingediend met het formulier dat als bijlage 4 bij dit besluit is opgenomen.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 5

Gedeputeerde Staten evalueren deze beleidsregel twee jaar na inwerkingtreding.

Artikel 6

Dit besluit wordt aangehaald als: Beleidsregel beoordelingskader ontheffing aardkundige monumenten.

Haarlem, 27 oktober 2015.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
J.W. Remkes, voorzitter

G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.

Uitgegeven op *

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.

BIJLAGE 1 Beoordelingskader als bedoeld in artikel 2 van de Beleidsregel beoordelingskader ontheffing aardkundige monumenten

Gedeputeerde Staten beoordelen de aanvraag om ontheffing op grond van artikel 6.3 van de PMV als volgt.

1. INDELING AARDKUNDIGE MONUMENTEN

Om de ontheffingsaanvragen inhoudelijk goed te kunnen beoordelen, zonder de specifieke kenmerken van de verschillende aardkundige monumenten (hierna: AM) uit het oog te verliezen, zijn deze AM op basis van hun ontstaanswijze gegroepeerd. Hierdoor ontstaan vijf hoofdgroepen, namelijk duin, stuwwal, rivier, veen en zee.

Verdeling van de zeventien aardkundige monumenten in vijf hoofdgroepen met specifieke kenmerken.

Hoofdgroep nr.	Hoofdgroep	Aardkundige Monumenten	Specifieke kenmerken
1	Duin: De duingordel tussen de Noordzee en de binnenduinrand met vele duinvormen en met duintoppen tot meer dan 50 meter boven NAP.	1) Westelijke Kuststrook Texel; 2) duinen tussen Den Helder en Petten, Zwanenwater; 3) duingebied van Schoorl en Bergen; 4) duingebied Noord-Kennemerland, Bergen-Egmond; 5) duingebied Egmond – Wijk aan Zee; 6) duinen Nationaal Park Zuid-Kennemerland, Amsterdamse Waterleidingduinen;	De kuststrook van Noord-Holland is een vrijwel aaneengesloten duingebied van Texel tot Vogelenzang. De kustduinen kenmerken zich door de aanwezigheid van veel reliëf (grote variatie in hoogtes), een zandige bodem en een sterk door de zee beïnvloed klimaat. Van de kust naar het binnenland is er een gradiënt in zout, kalkgehalte en ouderdom van de bodem. In de bovenste meter van de zandige bodem is nauwelijks sprake van bodemvorming.
2	Stuwwal: Wieringen en het Oude Land van Texel, door de zee beïnvloede heuvelruggen met een keileem kern. Het Gooi, heuvelgebied vanaf de kwelgebieden op de overgang tussen het Gooi en de Vecht en de Gooikust.	7) Oude land van Texel; 8) Het eiland Wieringen; 9) Stuwwallengebieden van het Gooi;	De stuwwallen Oude land van Texel en Eiland Wieringen kenmerken zich door de aanwezigheid van een keileemkern met een vaak dunne zanddek, Het zijn beide lage stuwwallen met enkele hoger gelegen bulten. Het stuwwallengebied in het Gooi kenmerkt zich door de aanwezigheid van dekzanden en stuifduinen. Dit gebied is het meest reliëfrijke – veel hoogte verschillen in het landschap – van Noord-Holland. In dit stuwwallengebied komen verschillende podzolgronden voor. In de bovenste meter van het zandig gebied is nog geen sprake van bodemvorming.

3	Rivier: Kreekruggen en oeverwallen systeem.	10) Waver, Vecht en Aetsveldsche polder;	Kenmerkend zijn de goed ontwikkelde oeverwallen en stroomruggen die vanwege hun hogere ligging ten opzichte van de omgeving goed zichtbaar zijn. Er komt afwisselend klei op veen en veen op klei voor.
4	Veen: veenweide gebieden	11) vervallen; 12) Alkmaardermeer en Uitgeestermeer; 13) Naardermeer;	Kenmerkend zijn de bochtige waterlopen en de actieve veenvorming en verlanding. Door veenoxidatie komen op korte afstanden verschillen in hoogtes voor.
5	Zee: Oude Veer en Anna Paulowna; (voormalige) afwateringssysteem . Buitendijkse zandplaten; gebieden in de Waddenzee en Noordzee met dagelijkse eb- en vloedwerking. Benningbroek West; getij-inversieruggen. Spaarnwoude- Haarlemmermeer; strandwal met veenoeverlanden	14) Oude Veer en Anna Paulownapolder; 15) Buitendijkse zandplaten; 16) Benningbroek West; 17) Strandwal Spaarnwoude – Haarlemmerliede.	Kenmerkend zijn de goed zichtbare kreken, geulen, kwelders, oeverwallen en oeverlanden. In Oude Veer en Anna Paulowna komen jonge weinig ontwikkelde (zandige) bodems en veenbodems voor. In de zandplaten vindt sedimentatie van zanden plaats. Kenmerkend voor de strandwal bij Spaarnwoude is dat het wordt doorbroken door een veenstroom en gedeeltelijk bedekt is met zand en deels met een laagje klei. De strandwal is grotendeels in tact en is goed zichtbaar in het landschap.

- Informatie in bovenstaande tabel is afkomstig uit het Intentieprogramma bodembeschermingsgebieden 1994

2. SCORINGSCRITERIA

Bij de inhoudelijke beoordeling van de ontheffingsaanvraag voor de geplande handeling binnen het AM worden criteria gebruikt die verband houden met de mate van aantasting van het AM zowel naar de diepte toe als op maaiveld niveau (horizontale – en verticale vlak).

Per hoofdgroep wordt de geplande handeling inhoudelijk beoordeeld op:

1. Handeling tast reliëf en bodemprofiel niet aan: geen graaf – en egaliseer activiteit
2. Handeling betreft aantasting toplaag van het bodemprofiel (tot 1.0 m onder maaiveld) en/of microreliëf: oppervlakkige graafactiviteit en beïnvloeding van het maaiveld. Voor de hoofdgroep 'Veen' geldt een diepte tot 0,5 m onder maaiveld.
3. Handeling betreft aantasting reliëf en ondergrond: graafactiviteit vanaf maaiveld tot in de ongestoorde ondergrond en beïnvloeding van zowel het micro- als macroreliëf.
4. Specifieke kenmerken worden aangetast; het doen verdwijnen van de natuurlijke kenmerken die de wordingsgeschiedenis van het landschap bepalen, zoals de natuurlijke hoogteverschillen (reliëf), het bodemprofiel (podzolgronden, veen) enz..

5. Aantasten van het oorspronkelijke bodemprofiel en reliëf als gevolg van het verstoren en/of het doen beëindigen van actieve bodemprocessen zoals veenvorming en verlanding door bijvoorbeeld verandering in grondwaterstand (drainage, ontwatering en bemaling).

Elke hoofdgroep heeft zijn eigen specifieke morfologische gebiedskenmerken. De bruto score komt tot stand door het totaal van alle *. Hoe meer * hoe ernstiger de aantasting van het AM.

Scoringstabel

Handeling	Score
1	0
2	*
3	**
4	***
5	***

De inhoudelijke beoordeling van de ontheffingsaanvraag bestaat uit het scoren van de geplande handeling in een van de hoofdgroepen (zie scoringstabel). De score geeft aan hoe ernstig de handeling is voor de desbetreffende hoofdgroep. Hoe meer * hoe ernstiger de aantasting van de aardkundige waarden van het monument.

Nadat de inhoudelijke beoordeling is uitgevoerd kunnen er drie uitkomsten zijn:

- De geplande handeling wordt positief (1 *) beoordeeld, aangezien de aantasting minimaal is. *De ontheffing wordt verleend.*
- De geplande handeling wordt negatief (2 of meer *) beoordeeld, bij een zware aantasting en dient geen zwaarwegend maatschappelijk belang. *De ontheffing wordt geweigerd.*
- De geplande handeling wordt negatief (2 of meer *) beoordeeld, bij een zware aantasting, maar dient een zwaarwegend maatschappelijk belang. *De ontheffing wordt verleend.* Gedeputeerde Staten beoordelen of er daadwerkelijk sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Bij de handelingen als bedoeld in artikel 6.3 tweede lid van de PMV gaat het in ieder geval om de volgende veel voorkomende handelingen (zie ook toelichting PMV):

- Betreden met voertuigen met hoge wiellasten (>40kN) en hoge bandspanningen (200kPa (2 bar)) die ondergrondverdichting veroorzaken;
Het gaat hier om het betreden van een AM met ondermeer rupsvoertuigen of gelijksoortige voertuigen die als gevolg van hun grote gewicht blijvende schade aan het oorspronkelijke bodemprofiel en reliëfvormen toebrengen. Wanneer werkzaamheden noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld voor onderhoud, en daarbij materieel wordt gebruikt die verdichting en aantasting van de bodemstructuur zo veel mogelijk voorkomt, kan ontheffing worden verleend.
- Installeren van bodemenergiesystemen
Alle handelingen ten behoeve van het installeren van bodemenergiesystemen in de bodem, dus ook grondboringen, tasten het oorspronkelijke bodemprofiel aan.
- Ontgronden, egaliseren en afgraven voor commerciële doeleinden
Bedoeld wordt onder meer het afgraven en uitgraven (verlagen van de bodem) voor het winnen van grondstoffen (zand, klei, grind etc..) binnen het AM om buiten het AM toe te passen in werken. Ontgroningen tasten het oorspronkelijke bodemprofiel aan en egalisatie en afgravingen tasten de oorspronkelijke geomorfologie (reliëfvormen) van het AM aan. Aangezien dergelijke handelingen nagenoeg altijd meer dan minimale aantasting veroorzaken zal ontheffing in die gevallen alleen bij zwaarwegende maatschappelijke belangen mogelijk zijn.
- Ondergrondse infrastructuur

Het gaat hier om het bouwen van tunnels en dergelijke en het leggen van leidingen en kabels buiten het tracé van bestaande infrastructuur. Deze handelingen veroorzaken nagenoeg meer dan minimale aantasting en ontheffing zal alleen bij zwaarwegende maatschappelijke belangen mogelijk zijn. Revisie en onderhoud aan bestaande (boven- en) ondergrondse infrastructuur zijn vrijgesteld van ontheffingsplicht.

e. Permanente peilverlagingen

Het permanent verlagen van het grondwaterpeil kan het oorspronkelijke bodemprofiel en reliëf, voornamelijk in rivieren- en veengebieden, aantasten. In de andere hoofdgroepen kan ontheffing worden verleend als er door peilverandering slechts minimale aantasting plaatsvindt.

f. Storten op of in de bodem of het bedrijven van een stortplaats

Stortplaatsen vormen niet alleen een bedreiging voor de bodemkwaliteit maar zorgen ook voor een verdichting van het onderliggende bodemprofiel. Het opnieuw in gebruik nemen van voormalige stortplaatsen is evenmin toegestaan.

g. Graven

Het mechanisch graven in de bodem dieper dan 1,0 m onder maaiveld, bijvoorbeeld het graven van sleuven ten behoeve van infrastructurele werken, de aanleg van zwembaden en graafwerk ten behoeve van funderingen van o.a. windturbines tasten het oorspronkelijke bodemprofiel aan.

Ondiep (tot 1,0 m onder maaiveld) (handmatig)graafwerk in de deklaag of toplaag, bijvoorbeeld archeologisch onderzoek, komt voor ontheffing in aanmerking.

h. Natuurbouwprojecten, niet vallend onder de projecten als genoemd in artikel 6.5, sub c

Bedoeld wordt natuurbouwprojecten (wel of niet geïnitieerd door de terreinbeheerder), wanneer deze niet als doel hebben het in stand houden van de aardkundige kenmerken van het aardkundige monument.

Toelichting:

De term *zwaarwegend maatschappelijke belang* geeft aan dat er iets bijzonders aan de hand is waardoor er in een dergelijk geval een uitzondering kan worden gemaakt op de hoofdregel.

Voor deze belangen geldt een ontsnappingsclausule, **de nee – tenzij** formule. Het komt er op neer dat GS alleen bij een zwaarwegend maatschappelijk belang afwijken van het principe dat ingrepen c.q. handelingen de wezenlijke kenmerken van het aardkundig monument niet mogen aantasten.

Vanzelfsprekend worden in de ontheffing dan wel voorwaarden gesteld om die aantasting tot een minimum te beperken.

BIJLAGE 2 – Stappenschema

In het beoordelingskader zijn richtlijnen opgenomen ten aanzien van de handelingen binnen AM.

Vrijgestelde handelingen: dit betreft activiteiten die vrijgesteld zijn van ontheffingsplicht en meldingsplicht.

Meldingsplichtige handelingen: dit betreft activiteiten die vier weken voor aanvang van de werkzaamheden gemeld dienen te zijn bij de provincie. Na toetsing van de melding aan het beoordelingskader gaat de melding naar de sector Toezicht van de provincie. Indien bij de toetsing blijkt dat de handeling niet voldoet aan de voorwaarden van een melding wordt de melder door de ontheffingverlener uiterlijk binnen vier weken nadat de melding is ingediend op de hoogte gebracht van het feit dat alsnog een ontheffing moet worden aangevraagd.

Verboden handelingen: dit betreft activiteiten die alleen bij minimale aantasting of zwaarwegend maatschappelijk belang voor ontheffing in aanmerking komen.

Stappenschema

Elke aanvraag wordt getoetst op volledigheid. Indien de aanvraag volledig is en in behandeling wordt genomen volgt de inhoudelijke beoordeling.

Nadat alle stappen van het stappenschema zijn doorlopen, en de ontvankelijkheids- of inhoudelijke beoordeling is uitgevoerd kunnen er zes uitkomsten zijn:

1. De geplande handeling valt niet onder het AM verbod, of de handelingen vinden buiten het AM plaats. De aanvraag wordt buiten behandeling gelaten en de handeling kan uitgevoerd worden zonder melding en zonder ontheffing.
2. De geplande handeling vindt binnen het AM plaats. De geplande handeling is vrijgesteld. De aanvraag wordt buiten behandeling gelaten en de handeling kan uitgevoerd worden zonder melding en zonder ontheffing.
3. De geplande handeling is toegestaan, mits deze is gemeld. De melding dient ten minste vier weken voor aanvang van de handeling te worden ingediend bij GS. Het meldingsformulier is via www.noord-holland.nl beschikbaar. Is er een ontheffingsaanvraag ingediend in plaats van een melding dan wordt in overleg met aanvrager de ontheffingsaanvraag als 'melding' behandeld. Als aanvrager daar niet mee instemt dan wordt de aanvraag buiten behandeling gelaten en dient alsnog een melding te worden ingediend.
4. De geplande handeling wordt naar aanleiding van het beoordelingskader positief beoordeeld (scoort bij de inhoudelijke beoordeling geen * of maximaal 1 *) De ontheffing wordt, zo nodig onder voorschriften, verleend¹.
5. De geplande handeling wordt naar aanleiding van het beoordelingskader negatief beoordeeld (scoort bij de inhoudelijke beoordeling 2 of meer *) en dient geen zwaarwegend maatschappelijk belang. De ontheffing wordt geweigerd.¹
6. De geplande handeling wordt naar aanleiding van het beoordelingskader negatief beoordeeld (scoort bij de inhoudelijke beoordeling 2 of meer *) maar dient een zwaarwegend maatschappelijk belang. De ontheffing wordt verleend. Gedeputeerde Staten beoordelen of er daadwerkelijk sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

¹ Daarnaast worden naar aanleiding van het ontwerp-besluit de zienswijzen beoordeeld en bij de definitieve besluitvorming betrokken, dit kan in voorkomende gevallen leiden tot afwijking van bovenstaande uitkomst.

STAPPENSCHEMA BEOORDELING ONTHEFFINGSAANVRAAG

